

Tako Zotin

Mëkatar i vogël

(Luka 19:1–10)

Shumë personazhe nga Bibla janë relativisht të panjohur, por madje edhe fëmijët dinë diçka për një njeri të vogël, të quajtur Zake, edhe pse ai paraqitet për një moment të shkurtër në Dhjatën e Re. Madje ka edhe një këngë për të:

Zakeu ishte një njeri i vockël
Dhe një njeri i vockël ishte ai;
Ai u ngjit lart në një pemë fiku,
Sepse Zotin donte të shikonte.
Dhe, kur Shpëtimtari kaloi në atë rrugë,
Ai pa lart në atë pemë,
Dhe tha: «Zake, zbrit poshtë,
Sepse shtëpinë tënde do të vizitohet sot!»

Ngjarja e Zakeut ka mësim të rëndësishme dhe të bukura. Për shembull, shumë veta menjëherë do ta njohin këtë varg: «Sepse Biri i Njeriut erdhi të kërkojë dhe të shpëtojë atë që kishte humbur» (Luka 19:10). A keni menduar se pas çfarë ngjarjeje erdhi ky varg? Ka ardhur prej ngjarjes së Zakeut.

Le të shikojmë Lukën 19 dhe të studiojmë ngjarjen e këtij «burri të vogël», i cili ishte «një mëkatar i vogël». Ndërsa e bëjmë këtë unë dua të nxjerr nga teksti disa «mësime të shkurtra.»

NJË MËSIM I SHKURTËR PËR PASURINË (LUKA 19:1, 2)

Kapitulli fillon kështu: «Dhe Jezusi hyri në Jeriko dhe po kalonte nëpër qytet» (v. 1). Jezusi po shkonte në Jeruzalem. Për muaj të tërë, Ai kishte qenë duke udhëtuar me «fytyrën e drejtuar nga Jeruzalemi», por tani Ai po shkonte me të

vërtetë atje. Ai ishte shumë afër; Jeriko ishte vetëm 27 kilometra larg nga Jeruzalemi.

Kishte qenë një udhëtim plot me ngjarje. Sa më shumë i afrohej Jeruzalemit, aq më shumë rritej turma e njerëzve. Një ngjarje për t'u përmendur tashmë kishte ndodhur në Jeriko, shërimi i Bartimeut të verbër (gjendur në fund të Lukës 18). Tani Jezusi do të takojë një mëkatar të vogël atje.

Jeriko është një nga qytetet më të vjetër i themeluar që në kohët parahistorike. Në qoftë se do të vizitonit qytetin sot, do të shikonit kodra të krijuara nga shtresat e qyteteve antike të ndërtruara njëra mbi tjetrën.¹

Kur Jezusi vizitoi qytetin, popullsia ishte rreth njëqind mijë veta. Jeriko ishte një qytet i bukur, i njohur për palmat² dhe kopshtet e trëndafilave. Herodi i Madh dhe biri i tij, Arkelus, e kishin zbukuruar edhe më shumë qytetin. Ata kishin ndërtuar një pallat madhështor atje, një teatër dhe një hipodrom. Disa nga rrugët kishin, në të dyja anët, çfarë Bibla i quan, pemë fiku. Këto ishin pemë të egra fiku me gjethe si të pemës së mënit. Këto pemë rriteshin deri në 10 metra lar-tësi. Ato kishin degë të shpërndara që arrinin deri në tokë. Hija e tyre shërbente si vend pushimi për udhëtarët e lodhur.

Jeriko ishte një qytet i pasur. Një burim pasurie ishte bujqësia. Shumë nga pemët e palmës ishin të veçanta dhe frutet e tyre shiteshin në të gjithë botën. Jeriko ishte, gjithashtu, i famshëm për

bimët e balsamit që i jepnin ajrit një erë të mirë për kilometra të tëra. Balmi (substancia) që prodhohej nga këto bimë balsami, kishte erë të mirë dhe ishte qetësues, gjithashtu ishte i vlerësuar shumë për aftësitë shëruese.

Një arsye tjetër që Jeriko ishte qytet i pasur, ishte pozicioni gjeografik i tij. Jeriko ishte zemra dhe qendra e një rrjeti të gjerë tregtar. I vendosur në luginën e lumit Jordan, Jeriko kontrollonte si vajtjen në Jeruzalem ashtu edhe kalimin e lumit që të nxirrte në tokat në lindje të Jordanit. Jeriko kishte lidhje tregtare në veri me Damaskun, Tiron, Sidonin, në perëndim me Çesarenë dhe Jopën dhe në jug me Egjiptin. Gjithë mallrat që kalonin nëpër Jeriko i nënshtroheshin taksimit. Ky është një fakt i rëndësishëm për tregimin tonë.

Ndoshta plani i Jezusit ishte që të kalonte me të shpejtë përmes Jerikos dhe të vazhdonte në Jeruzalem. N.q.s kjo është e vërtetë, diçka ishte gati për të ndodhur që do t'i shkaktonte Jezusit një ndryshim në planin e Tij.

«Dhe ja, një njeri i quajtur Zake» (v. 2a). «Zake» është emër hebre që do të thotë «i pastër» dhe «i drejtë». Emri tregon shpresën që nëna e tij kishte për foshnjën e vogël. Sidoqoftë, Zakeu nuk konsiderohej as i pastër dhe as i drejtë nga qytetarët e Jerikos. Arsyeja jepet në tekstin tonë: «... ai ishte kryetari i tagrambledhësve» (v. 2a). Tagrambledhësit nuk kanë qenë më popullorë në atë kohë se ç'janë sot. Nuk kam dëgjuar ndonjë prind që të thotë: «Endërroj që fëmija im të bëhet tagrambledhës». Nuk kam dëgjuar ndonjë fëmijë që të thotë: «Kur të rritem do të bëhem tagrambledhës».

Kam një shok i cili punoi për IRS (në Amerikë kjo është zyra e mbledhjes së taksave) për shumë vite. Ndonjëherë ai më tregonte ndonjë hollësi për punën e tij. Për disa kohë ai punoi si agjent sigurimi për IRS. Shoku im e urrente punën e të spiunuarit për kompanitë e ndryshme, për të parë nëse ato paguanin taksat. Sapo iu dha mundësia, ai doli në pension. Sidoqoftë, të qenët tagrambledhës sot është një profesion i nderuar krahasuar me atë të kohës së Krishtit. Në Palestinë tagrambledhësit ishin hebrenj që punonin për qeverinë romake. Ata mblidhnin taksa nga njerëzit e tyre për të mbështetur perandorinë që i kishte pushtuar dhe po i mbante nën zgjedhë! Për më tepër, tagrambledhësit shpesh nuk ishin

të ndershëm. Për t'u bërë tagrambledhës, duhej të merrej aprovimi nga qeveria romake (shpesh kjo ishte një shumë e madhe parash, dhënë në dorë.) Romakët përcaktonin se sa taksa duhet të grumbulloheshin çdo vit; disa herë pagesa duhej bërë përpara se të fillohej puna. Tagrambledhësit përfitonin duke marrë nga njerëzit më shumë para se ç'duheshin për të paguar qeverinë e Romës. Shumë tagrambledhës kërkonin sa më shumë para që të ishte e mundur.³ Ky ishte një sistem që inkurajonte pangopësinë dhe korrupsionin.

Si rezultat, hebrenjtë e tjerë i konsideronin tagrambledhësit si tradhtarë e renegatë, që s'ishin më bijtë e vërtetë të Abrahamit. Tagrambledhësi nuk mund të votonte. Tagrambledhësi s'mund të dëshmonte në gjyq. Një tagrambledhës nuk lejohej që të shkonte në sinagogë. Talmudi⁴ thoshte se hebrenjtë lejoheshin të gënjenin tri kategori njerëzish: hajdutët, banditët dhe tagrambledhësit. Në Bibël, tagrambledhësit janë përmendur gjithmonë me shprehjet e padëshiruara: «tagrambledhësit dhe mëkatarët» (Mateu 9:10); «johebrenjtë dhe tagrambledhësit» (Mateu 18:17), «tagrambledhësit dhe prostitutat» (Mateu 21:31, 32); «grabitqarë, të padrejtë, kurorëshkelës, apo ... ky tagrambledhës» (Luka 18:11).

Zakeu nuk ishte një tagrambledhës i thjeshtë; ai ishte «kryetari i tagrambledhësve». Barkley epërktheu frazën si «përgjegjësi i taksave». Zakeu e kishte blerë të drejtën për të mbledhur taksa për të gjithë zonën. Në Palestinë kishin tre qendra të grumbullimit të taksave: Çesare, Kapernaum dhe Jeriko. Zakeu mund të kishte patur kontratë për të paktën një të tretën e vendit. Nëse kjo është e vërtetë, ai duhet të ketë pasur tagrambledhës të tjerë që punonin për të, në të gjithë zonën e Palestinës dhe ai duhet të ketë marrë një përqindje nga çdo tagrambledhës. Për hebrenjtë në atë zonë, Zakeu ishte kreu i mafies lokale, kumbari çifut.

Duke marrë me mend natyrën e përhapur të biznesit të Zakeut, nuk çuditemi kur lexojmë pjesën tjetër të vargut: «Dhe ai ishte i pasur» (v. 2c). Ne tashmë e kemi përmendur pozicionin kyç të Jerikos në rrugët tregtare. Kjo ishte një zonë fitimprurëse për tagrambledhësit dhe Zakeu kishte mundur ta shfrytëzonte këtë për fitime personale.

A e kishte bërë pasuria Zakeun një njeri të lumtur? Unë mendoj se, megjithëse Zakeu ishte i

pasur, ai s' ishte shumë i lumtur. Ai ishte, ndoshta, njeriu më i urryer në Jeriko. Kur Jezusi shkoi në shtëpi me të, teksti thotë: «Kur e panë këtë, të gjithë murmuritën, duke thënë: “Ai shkoi të rrijë në shtëpinë e një njeriu mëkatar”» (v. 7). Do të të pëlqente të ishte njeriu më i urryer në qytet? Imagjino çfarë do t'i kishte shkaktuar kjo gruas tënde dhe fëmijëve të tu!

Nuk e di ç' do të thotë që të jesh kaq i urryer, por e di që s' është e këndshme të jesh i veçuar prej të tjerëve. Kur mendoja për famën e keqe të Zakeut, më erdhi në mendje një ndodhi nga fëmijëria ime. Disa nga ne u mblodhëm së bashku për të luajtur futboll (trajneri më tha një herë se unë kisha koordinim të dobët të këmbëve me sytë), por unë doja që të luaja me shokët e tjerë. Loja filloi me «zgjedhjen e skuadrave». Një djalë ishte zgjedhur dhe pastaj një tjetër. Më në fund, vetëm një djalë kishte mbetur: unë. Djali i bëshëm e kishte radhën për të zgjedhur, ai pa dhe tha: «Në rregull, unë do të zgjedh Roperin.»

Nëse ata do të kishin zgjedhur skuadrat në Jeriko, *asnjë* nuk do të kishte zgjedhur Zakeun. Ai nuk do të lejohej që të luante në skuadrën e ndonjërit. Ai ishte i urryer dhe i përçmuar. Zakeu duhet të jetë ndier shumë keq.

Unë besoj se, i ndërgjegjshëm apo i pandërgjegjshëm, Zakeu po kërkonte Jezusin, sepse ai donte ndihmën e Jezusit për t'i ndryshuar jetën. Ndoshta kishte dëgjuar që Jezusi ishte mik i tagrambledhësve dhe mëkatarëve (Mateu 11:19). Ndoshta kishte dëgjuar se Jezusi kishte thirrur Mateun, një tagrambledhës, për të qenë një nga dishepujt e Tij (Luka 5:27). Ndoshta Mateu mund të ketë qenë një nga miqtë e Zakeut. Nuk e di motivin e saktë të Zakeut për të kërkuar Jezusin, por besoj se ai donte ndihmë.

Ja një mësim i shkurtër për pasurinë: Paraja dhe të mirat materiale, nuk mund të blejnë lumturinë. Zotërimet shpejt humbasin dhe gjërat materiale nuk të ngushëllojnë. Për të qenë të lumtur, ne kemi nevojë për marrëdhënie me të tjerët. Në mënyrë të veçantë kemi nevojë për një marrëdhënie të drejtë me Zotin tonë.

NJË MËSIM I SHKURTËR SE SI TË KËRKOSH ZOTIN (LUKA 19:3, 4)

«Ai kërkonte të shihte kush ishte Jezusi» (v. 3a). Në të vërtetë teksti do të thotë: «Dhe ai po

kërkonte të shikonte Jezusin dhe ta njihte». Fjala «kërkoj» në Dhjatën e Re, ajo gjithmonë tregon një përpjekje të madhe, por kurrë nuk tregon një përpjekje me gjysmë zemre. Zakeu kishte dëgjuar se Jezusi po kalonte përmes Jerikos dhe ai ishte i *vendosur* ta shikonte Atë.

Sidoqoftë, kur u përpoq, «ai nuk mund ta shihte për shkak të turmës» (v. 3b). Shumë nga pelegrinët që po shkonin në Jeruzalem për festë, ishin mbledhur rreth Jezusit dhe po udhëtonin me të. Fjala ishte përhapur, njerëzit pa dyshim ishin rreshtuar në të dyja anët e rrugëve të Jerikos.

Problemi i Zakeut jepet në pjesën e fundit të vargut: «Ai nuk mundte ... sepse ishte i shkurtër nga shtati» (v. 3c). Le ta themi më qartë: Ai ishte i *shkurtër*. E imagjinoj atë duke u shtyrë nëpër turmë, për të gjetur vendin nga mund të shikonte Jezusin. Njerëzit kishin rastin për t'i bërë keq tagrambledhësit të urryer. Ata e shtynë, e goditën me bërryla dhe e shkelën me këmbë.⁵ E përfytyroj Zakeun duke qëndruar mbrapa turmës dhe duke u hedhur lart e poshtë për të shikuar mbi kokat e turmës, por pa sukses. Jezusi kaloi shpejt dhe Zakeu nuk mundi ta shikojë as edhe për pak, sepse ishte shumë i shkurtër.

Disa fjalë për njerëzit shtatshkurtër. Hamednja ime është se disa njerëz në Jeriko bënë shaka të këqija dhe këndonin këngë urrejtjeje për shkurtësinë e Zakeut. Ne këndojmë sot për «një njeri të vockël» dhe nuk e themi për ofendim, por mendoj se kur fëmijët e Jerikos e shikonin Zakeun, ata këndonin këngën me sharje për shkurtësinë e tij. Unë jam i keq sa çdo njeri tjetër, kur flitet për vënien në lojë të njerëzve për gjatësinë e tyre, por shumë veta që kam njohur dhe kanë qenë «të shkurtër në shtat», kanë qenë njerëz shumë të veçantë e të mirë. Shumica kishin motive të mira në jetë dhe ishin njerëz që u shkonin punëve deri në fund. Historikisht, ne mendojmë për Napoleonin. Kur isha fëmijë, një djalë i vogël i quajtur Audie Murfi ishte një nga heronjtë tanë të luftës dhe që më vonë u bë një yll kinemaje. Të tjerë yje filmash të së kaluarës dhe të së tashmes shatshkurtër mund të përmenden. Një tjetër njeri i shkurtër, një mësues bujqësie që kam njohur disa kohë më parë, më vjen në mendje, Archi Garrison. Archi nuk e kishte problem për të disiplinuar djemtë e rritur në klasën e tij. Ai i

shikonte ata në sy dhe u thoshte: «Mund të jem i shkurtër, por s'jam qullash!»

E marr me mend se Zakeu nuk ishte «qullash», ai nuk dorëzohej lehtë. Ai ishte i vendosur që ta shikonte Jezusin ... po *si*? Ndoshta ai shikoi lart pemët në anë të rrugës dhe pa djem të vegjël ulur në degët e pemëve, duke shikuar paradën që po kalonte dhe buzëqeshi.

«Atëhere rendi përpara» (v. 4a). Të rriturit, sidomos njerëzit e rëndësishëm, nuk vraponin në ato ditë. Ata ecnin ngadalë e me dinjitet. Por, për Zakeun, më e rëndësishme ishte të shikonte Jezusin, sesa të ruante dinjitetin. Duke ngritur rrobat, ai shtriu këmbët e tij të shkurtra. Duke ecur paralel me turmën, ai rendi derisa doli përpara turmës që po lëvizte ngadalë.

Zakeu «u ngjit në një fik për ta parë, sepse ai duhet të kalonte andej» (v. 4b). Zakeu hodhi këmbën në një nga degët e ulëta që zgjateshin horizontalisht nga trangu dhe, me mundim, u ngjit lart në pemë. Ky tagrambledhës dukej si një fëmijë me entuziasmin e tij: ai vraponte dhe kacavirrej në pemë! (Unë nuk vrapoj shumë këto kohë dhe ka kaluar *shumë kohë* nga koha kur kacavirresha në pemë!) Zakeu ishte i vendosur që të shikonte Jezusin dhe nuk do të lejonte *ndonjë gjë* që ta pengonte as turmën, as lartësinë, as krenarinë e tij.

Moisiu e përmbledhë mësimin për të kërkuar Zotin në këtë mënyrë: «Por ... ju do ta kërkonit Zotin tuaj dhe do ta gjeni nëse kërkonit për të *me gjithë zemrën dhe shpirtin tuaj*» (Ligji i Përtërirë 4:29). Vite më parë, një student dhe një mësues ecnin së bashku përgjatë një rruge. Studenti e pyeti mësuesin se si mund ta gjente Zotin. Mësuesi e tërhoqi të riun afër kanalit të ujit, ia zhyti kokën në ujë dhe po ia mbante kokën poshtë. Kur e liroi, studentin e nxori kokën dhe nga fytyra e tij i rridhte ujë. Ai po përpiquej me të gjitha fuqitë të merrte ajër. Mësuesi tha: «Kur ti do të duash ta zbulosh Zotin me të njëjtën dëshirë që kërkon ajrin, atëhere do ta gesh Atë!» Zakeu ishte i gatshëm të bënte gjithçka për të gjetur Zotin! Ne duhet të jemi shumë të vendosur për të gjetur të vërtetën (Gjoni 8:32)!

NJË MËSIM I SHKURTËR PËR PËRSHPIRTSHMËRINË (LUKA 19:5-7)

«Dhe, kur Jezusi arriti në atë vend, i çoi sy-

të» (v. 5a). Ai pa lart dhe e dalloi Zakeun. Zakeu ndoshta mendoi se asnjë s'mund ta shikonte të fshehur midis gjetheve të mëdha të pemës, por Jezusi e pa. Mbani mend vargun me të cilin mbyllet ngjarja (v. 10). Zakeu nuk ishte i vetmi në kërkim; Jezusi gjithashtu ishte në kërkim. Jezusi po kërkonte të humburit.

«Zake, zbrit shpejt poshtë» (v. 5b). Sa i çuditur duhet të ketë qenë Zakeu, kur Jezusi i përmendi emrin! Jezusi dinte çdo gjë për të: emrin e tij, nevojat, dhembjen në zemër ... dhe madje mundësitë e tij.

«Zake, shpejt ..., sepse sot do të rri në shtëpinë tënde» (v. 5c). A nuk është kjo e habitshme? Jezusi vendosi të shkojë në shtëpinë e Zakeut për darkë! Çfarë do të mendoje ti, nëse unë të afrohem, të përshëndes dhe të them: «Unë po vij në shtëpinë tënde me ty. Çfarë ke gatuar për darkë?», megjithëse nuk më njeh fare. Sidoqoftë, në qoftë se Jezusi donte të shkonte në shtëpinë e Zakeut, Ai duhet të «ftonte vetveten», sepse Zakeu kurrë nuk do ta kishte ftuar. Mësuesit e ligjit nuk shkonin në shtëpitë e tagrambledhësve. Të njëjtën gjë bënin edhe farisenjtë, saducenjtë dhe skribët. (Unë mund ta imagjinoj Zakeun duke përgatitur një banket të madh, duke shpërndarë me qindra ftesa por, në natën e banketit, asnjë i ftuar nuk vjen.) Jo, Zakeu nuk do ta kishte ftuar Jezusin. Kështu Jezusi vendosi vetë të shkonte.

Vëreni fjalën «duhet»: «Sot *duhet* të rri në shtëpinë tënde». Jezusi erdhi «për të kërkuar dhe shpëtuar atë që është i humbur» dhe Zakeu ishte një nga të humburit. Kur Jezusi pa lart, ai e kuptoi pse Zakeu ishte në atë vend, në atë kohë. Në fakt, Ai i tha Zakeut: «Unë duhet të vij në shtëpinë tënde, që *shpëtimi* të hyjë atje!»

Megjithatë, mbani parasysh se Zakeu mund ta kishte refuzuar ftesën e Jezusit. Jezusi asnjëherë nuk iu imponua ndonjërit. Kjo ngjarje ilustron Zbulesën 3:20, ku Jezusi u tha kristianëve në Laodice: «Ja, unë qëndroj te dera dhe trokas; nëse dikush dëgjon zërin tim dhe do të hapë derën, unë do të hyj tek ai dhe do të ha darkë me të dhe ai me mua». Jezusi kërkoi që të hyjë në shtëpinë e Zakeut kështu që Ai mund të ndante bukën me të, por i përkiste Zakeut që të «hapte derën» e ta linte Jezusin të hynte. (Jezusi gjithashtu qëndron përpara derës së zemrës so-

në, por na takon neve ta ftojmë dhe ta lejojmë të hyjë.)

Cila ishte përgjigja e Zakeut? «Dhe ai zbriti me nxitim» (v. 6a). Përfytyroje atë duke zbritur nga pema. Ai vazhdonte të mos ishte i interesuar për dinjitetin e tij. «Ai e priti me gëzim» (v. 6b). Për shumë kohë Zakeu s'kishte provuar gëzim të tillë dhe tani ai duhet të ketë qenë duke buzëqeshur.⁶ Gëzimi erdhi tek Zakeu, sepse Jezusi u fut në jetën e tij.

Fëmijët që njohin krijimet e Walt Disney e dinë se cila është Scrooge McDuck, «pata më e pasur e botës». Scrooge McDuck është e lumtur, sepse ajo ka një pishinë plot me para. Scrooge gëzohet, kur futet në pishinë dhe noton përmes parave. Scrooge McDuck është vetëm një personazh filmash vizatimorë, por përfaqëson me mijra vetë që mendojnë se paraja është të bën të lumtur. Zakeu, sidoqoftë, zbuloi se gëzimi nuk erdhi me anë të pasurisë së madhe, por kur provoi dashamirësinë dhe kujdesin e Jezusit.

***P*avarësisht se çfarë ka ndodhur në jetën e një njeriu,... Jezusi e do atë njeri dhe të njëjtën gjë duhet të bëjme edhe ne!**

Pasi Jezusi dhe Zakeu u larguan, vargu 7 na tregon për reagimin e turmës: «Kur panë këtë, të gjithë mermëritën, duke thënë: «Ai shkoi të rrijë në shtëpinë e një njeriu mëkatar». Fjala «të gjithë» duket se i përfshin të gjithë ata që po udhëtonin me Jezusin. Të gjithë po murmurisnin, të gjithë ishin të pakënaqur. Jezusi e kishte theksuar shpesh se qëllimi i tij ishte të gjente dhe të ndihmonte të humburit (Luka 15). Më parë, kur u kritikua se hëngri me tagrambledhësit dhe mëkatarët, Ai kishte thënë: «Nuk janë të shëndoshët ata që kanë nevojë për mjekun, por të sëmurët» (Mateu 9:12). Sidoqoftë, ky ishte një mësim i vështirë për t'u kuptuar nga dëgjuesit e tij.

Duhet ta mësojmë këtë mësim për mirësinë: Jezusi do çdo njeri. Pavarësisht se çfarë ka ndodhur në jetën e një njeriu, sa thellë në mëkat ka qenë ky njeri apo sa emër të keq ka, Jezusi e do atë. Kështu duhet të bëjmë edhe ne.

NJË MËSIM I SHKURTËR PËR PENDIMIN (LUKA 19:8)

Luka nuk na jep detajet e qëndrimit të Jezusit në shtëpinë e Zakeut. A nuk do t'ju pëlqente të dinit sa gjatë Jezusi ndenji, për çfarë folën ata dhe si e arrit ta prekte Jezusi zemrën e këtij njeriu të vogël? Luka jep rezultatin në vargun 8: «Por Zakeu ndaloi» (v. 8a). Çfarëdo që Zakeu po bënte, papritur ai ndaloi për të bërë një lajmërim. Në tekstin origjinal, thuhet: «Dhe i çuar, Zakeu tha». Meqënëse ata pushonin gjatë ngrënies, lajmërimi i Zakeut ka mundësi të ketë ndodhur gjatë apo pas ngrënies. Zakeu u çua në këmbë për të tërhequr vëmendjen e të gjithëve, si për të theksuar se çfarë do të thoshte ishte shumë e rëndësishme për të.

Zakeu i foli Jezusit: «Zot, unë u jap të varfërve ...» (v. 8b). Në gjuhën origjinale «po u jap» është në kohën e tashme dhe do të thotë: «Unë po u jap të varfërve». Në ato kohë, si edhe sot, s'ishte e vështirë që të gjeje të varfër, ata mund t'i takoje kudo. Ndoshta në këtë moment, Zakeu nxorri një grusht monedhash, vrapoi te dera dhe i hodhi në duart e lypësve të befasuar!

Akoma kishte mermëritje jashtë shtëpisë së Zakeut. Brenda shtëpisë, biseda vazhdonte.

Zakeu vazhdoi me lajmërimin e tij: «po të kem mashtruar ndonjë në ndonjë gjë» (v. 8c). Nuk e dimë nëse mashtrimi ishte i qëllimshëm apo i paqëllimshëm (kujtohuni se Zakeu kishte njerëz të tjerë që punonin për të).

«Unë do t'ia kthej katërfish» (v. 8d). Ligji thoshte se, nëse hajduti pranonte që kishte vjedhur, ai duhej të paguante çfarë kishte vjedhur, plus një të pestën (Numrat 5:7; Levitiku 6:5). Në qoftë se ai kishte vjedhur 100 lekë, duhet të paguante 120 lekë. Në disa raste ekstreme, dyfishi apo katërfishi kërkohesh si dëmshpërblim (Eksodi 22:1, 4, 7). Por nuk ishte kështu në rastin e Zakeut. Zakeu nuk ishte i detyruar të paguante katërfishin, por ai, gjithashtu, s'ishte i interesuar në minimumin e pagesës. Në fakt ai tha: «Nëse kam marrë 100 lekë nga ndonjë njeri, do t'i kthej

400 lekë!»

Sjellja e Zakeut është një demonstrim i mrekullueshëm pendimi. Fjala «pendim» është përkthyer nga një fjalë e përbërë greke që do të thotë «ndryshim i mendjes apo i sjelljes». Kur fjala aplikohet në njerëzit, zakonisht i referohet mënyrës se si e shikojmë mëkatin në jetën tonë. Kjo tregon se njeriu e ka parë se sa i keq është mëkati dhe e vendos atë jashtë jetës së tij me ndihmën e Perëndisë. Një aspekt kyç i pendimit është dëshira për të paguar për të kaluarën, aq sa është e mundur nga pikëpamja njerëzore. E përdor termin «aq sa është e mundur nga pikëpamja njerëzore», sepse disa herë është e pamundur të ndryshojmë të kaluarën. Për shembull, Pjetri u kërkoi njerëzve që kryqëzuan Jezusin që të pendoheshin (Veprat 2:23, 38), por s'kishte asnjë lloj mundësie që ata të ndryshonin gjithë veprimet e tmerrshme që kishin bërë në të kaluarën. Megjithatë, në shumë raste, një lloj shpërblimi është i mundur. Kështu, Gjon Pagëzori u kërkoi atyre që po e dëgjonin: «... bëni, pra, *frute* të denja pendimi» (Luka 3:8). Lexojmë në shembullin e birit që refuzoi urdhërin e të atit për të shkuar në fushë. «Më pas ai u pendua, dhe shkoi» (Mateu 21:29). Fatkeqësisht, rëndësia e shpagimit është anashkaluar në çështjen e pendimit.

Pjesa më e vështirë e procesit të kthimit tonë në kristianë nuk është pagëzimi, por pendimi. Pendim do të thotë të të thyhet zemra. Pendim do të thotë se një njeri është i prekur kaq shumë sa është gati të *ndryshojë* jetën e tij! Nëse pendimi juaj nuk ka ndryshuar ndonjë gjë në jetën tuaj, atëherë duhet të mendoni seriozisht nëse me të vërtetë jeni penduar dhe a keni ndryshuar.

Ky ndryshim i Zakeut u reflektua në jetën e tij! Duhet ta mësojmë këtë mësim të shkurtër për pendimin.

NJË MËSIM I SHKURTËR PËR SHPËTIMIN (LUKA 19:9, 10)

Jezusi iu përgjigj fjalëve të Zakeut: «Sot në këtë shtëpi ka hyrë shpëtimi» (v. 9a). Shpëtimi kishte ardhur në shtëpinë e Zakeut, sepse Jezusi kishte hyrë në shtëpinë e tij dhe sepse Zakeu iu *përgjigj* dashurisë dhe dashamirësisë së Jezusit.

Jezusi shtoi: «Sepse edhe ky është biri i Abrahamit» (v. 9b). Farisenjtë nuk besonin se Zakeu ishte biri i Abrahamit, por Jezusi tha se ai

ishte. Sidoqoftë, Jezusi nënkuptonte më shumë. Jezusi po thoshte se Zakeu ishte biri i vërtetë i Abrahamit, sepse ai kishte arritur tek besimi ashtu siç arriti Abrahami (Gal. 3:7, 29 Romakëve 4:12). Në anën tjetër, farisenjtë që krenoheshin me paraardhësit e tyre nuk ishin bijtë e vërtetë të Abrahamit, sepse ata nuk besonin te Jezusi.

Më pas, nga goja e Jezusit, dalin këto fjalë rrënjëqethëse: «Sepse Biri i Njeriut erdhi të kërktojë dhe të shpëtojë atë që kishte humbur» (v. 10). Ky varg thotë se ne jemi të *humbur*, të humbur në mëkatet tona. Shumë nga ne e kanë dëgjuar fjalën «të humbur» kaq shpesh në shërbesa sa mendojnë se është thjeshtë e kundërta e fjalës «të shpëtuar». Kuptimi i rrënjës së fjalës «i humbur» është: «që nuk i përket asgjëje, i pavlerë». Ky kuptim mund të ilustron nga tregimet e Jezusit për monedhën humbur, delen e humbur dhe djalë e humbur te Luka 15. Njeriu ishte i ndarë nga Perëndia dhe s'ishte në gjendje të përmbushte qëllimin e jetës së tij. Kur unë dhe ti jemi të humbur në mëkat, nuk mund ta realizojmë qëllimin e jetës sonë: të lavdërojmë Perëndinë (Mateu 5:13–16)!

Pjesa më e bukur në vargun 10 është ajo që thotë se Jezusi erdhi për të *kërkuar* të humburin. Mbani mend se fjala «të kërkuar» do të thotë që të kërkosh *pa pushim*, të bësh çdo përpjekje që të jetë e mundur dhe të gjesh atë që kërkon. Jezusi erdhi që të na gjejë dhe të na sjellë përsëri tek Zoti, që të kemi paqe me të dhe të zbatojmë vullnetin e Tij!

Ky është mësimi i shkurtër për shpëtimin. Jezusi erdhi për të kërkuar dhe për të shpëtuar. Jezusi shumë shpejt do të fillonte udhëtimin e lodhshëm nga Jeriko për në Jeruzalem. Ai do të ndeshet me armiqtë e Tij, dhe në më pak se një javë, Ai do të vdiste në kryq. Ky ishte qëllimi për të cilin Jezusi erdhi në këtë botë. (Kur nuk i përgjigjem ftesës së Jezusit, ne kundërshtojmë qëllimin e Jezusit për jetët tona!)

Çfarë dite e gëzuar ishte ajo për Zakeun, kur nga «një mëkatar i vogël» ai u bë një ndjekës «i madh» i Jezusit!⁷

KONKLuzion

Nuk është e vështirë që të vendosim veten tonë në vendin e Zakeut. Ashtu si ai njeri i vo-

gël, disa nga ne janë «lart në pemë» shpirtërisht dhe emocionalisht, dhe jetët tona janë plot me halle dhe kanë shumë probleme shpirtërore që nuk mund t'i zgjidhin vetë. Jezusi na shikon, pavarësisht nga kushtet tona, kudo që ne jemi dhe thotë: «Unë dua të vij në shtëpinë tuaj; unë dua të bëhem pjesë e jetës suaj». Si Zakeu, ne mund ta pranojmë ftesën e Jezusit ose mund ta refuzojmë atë.

Kur Zakeu u zgjua atë mëngjez, ai nuk mund ta përfytyronte se sa gëzim do t'i sillte ajo ditë. Nuk e di si ka filluar dita e sotme për ju. Ndoshta ju u zgjuat gati të përgjumur dhe i lodhur. Ndoshta dita nuk u përmirësua aspak. Sidoqoftë, nëse shikoni Jezusin që qëndron para portës së zemrës suaj, gati për të hyrë, atëhere kjo ditë mund të ketë një përfundim shumë të mirë! Në qoftë se do

t'i përgjigjeni dashurisë së Tij, juve do t'ju thuhet e njëjta gjë: «Sot shpëtimi ka hyrë në shtëpinë tuaj!»

SHËNIME

¹Gjithsej, shtatë qytete janë ndërtuar mbi njëri-tjetrin në vendin ku ndodhet qyteti i Jerikos.

²Jeriko quhej «Qyteti i Palmave.»

³Gjon Pagëzori i urdhëroi tagrambledhësit: «Mos vilni asgjë më tepër nga sa ju është urdhëruar» (Luka 3:13).

⁴Talmudi është një libër komentesh për Ligjin e Moisiut, hartuar dhe përdorur nga Hebrenjtë.

⁵Duke qenë se Zakeu ishte një person i padëshiruar dhe i urryer në Jeriko, ai ndoshta po rrezikonte jetën e tij duke dalë në publik, në një ditë si kjo.

⁶«Gëzimi» është një nga temat kryesore në ungjillin e Lukës. Fjala «gëzim» përmendet atje rreth 20 herë, në forma të ndryshme.

⁷Sipas të dhënave historike, (nga shkrimet e Klementit të Aleksandrisë), Zakeu u bë një nga shtyllat e kishës në Cezarea (duke shërbyer si i vjetër në atë kishë).

Autor: *David Roper*

Marrë nga seria: "*Tako Zotin*"

© 2001, 2003 E VERTETA PER SOT

Të gjitha të drejtat të rezervuara